

MESSIDOR

Revista Quinzenal

ANY 1

Barcelona, 1er de Febrer de 1918

NÚM. 3

Regionalisme :: Solidaritat Internacional :: Iberisme

MESSIDOR admet col·laboració en totes les llengües iberiques i neollatines i en llengua anglesa.

Oficines : Carrer Rosselló, 166. - Telèfon G. 791 - BARCELONA

SUMARI: Our aim. Orientació. — Evolució social a Anglaterra, per *J. Garriga i Massó, Senador*. — Dinàmica intel·lectual, per *Paul M. Turull*. — Declaració del drets dels Pobles, per *H. Lepert*. — The Making of the future, per *Patrick Gueddes*, per *Civis*. — Pierre Albert-Birot poeta nunista, per *J. Perez Jorba*. — Walt Whitmann. — El bon soldat, per *P. M. Turull*. — Crònica Internacional. — Crònica Regional. — Bibliografia.

Our aim

We make our first appearance during a period of great unrest, of great convulsion; and the name we have been induced to adopt is merely one of the forms of manifestation of this anonymous and tumultuous clamour which is in reality the palpitating soul of the present age; an age actually one of ideals, but at the same time one of great realities. We are then in the «Atrium» leading to the luminous regions of the future which lies open to all who feel a longing after renovation, remoulding, revolution. The calm idealism of Plato will be allied with Tolstoi's attempt at realization. The realism and positivism of Proudhon and Auguste Comte will go hand in hand with the spiritualism of Christ's doctrine. We shall be equal to our task, readers and collaborators. We shall be as soldiers in the eternal strife of the conscious and civilized man against himself, his own passions and his pre-occupations.

But our gaze will be frequently fixed on a programme, the purification and free evolution of the Catalan personality, as well as that of all who look forward to the realization of the federal ideal of Iberianism which inspired the poet Maragall; and lastly the obtaining of the greatest harmony possible between kindred peoples and races, and between all human beings, our brethren; working thus towards the advent of universal culture in its integrity, and towards true civilization, which shall be based on a code of the Society of Nations — a bond of concord between all people on the earth. T.

Orientació

Venim a la llum en una època de grans inquietuts, de grans convulsions, i si havem estat induïts a pendre un nom, es aquest sols una de les formes de manifestació d'aquest clamoreig anònim i tumultuós que és el bateig de l'ànima del temps; el temps, que actualment ho és d'idealisme, i de grans realitzacions al ensems.

Estem doncs en l'atri que mena a les regions lluminoses de l'avenir; i aquest atri, a tots els qui sentin desig de renovació, de plasmació, de revolució, és obert.

L'idealisme serà de Plató, al·liat serà a l'intent de realització de Tolstoi. El realisme, el positivisme de Proudhon i d'August Comte, al·liat a l'espiritualisme de les doctrines de Crist. Col·laboradors ensems que llegidors serem tots; serem soldats en la lluita eterna de l'home conscient i cult amb si mateix, amb les propies passions i les propies preocupacions. Mes nosaltres menarem sovint l'esguard vers un programa. La depuració i la lliure evolució de la personalitat catalana, com la de tots els pobles que sentin plenament la llur personalitat propia; la realització de l'ideal federatiu de l'Iberisme que inspirà al poeta Maragall, i en fi, l'obtenció de la major harmonització possible amb els pobles més afins, i amb l'Humanitat tota, germana nostra, laborant així per l'adveniment de la cultura integral universal, de la veritable civilització qui serà fonamentada en el codic de la Societat de les Nacions, llaç d'unió entre tots els pobles de la Terra.

Evolució social a Anglaterra

Dos pobles es destaquen en la història humana que, guiats per una intuïció clara del pervindre, semblen marcar el camí segur del progrés: Roma i Anglaterra.

Si se les estudia profundament, s'hi troben entre la una i l'altra grans semblances.

L'absència d'apriorismes, l'evolució de les institucions per interpretacions i sentit jurídic col·lectiu, la sobirania col·lectiva del Parlament en la una, del Senat en l'altra; l'aptitud colonial i política; la creació d'un dret civil la una, polític l'altra...

Una i altra es transformen per mera evolució de les mateixes institucions que les regeixen, sense canvis aparents en els noms, però infiltrant-los-hi noves substàncies.

La llei de les dotze taules fou l'únic text legal que interpretat per pretors i juristes creà el gran monument del Dret com l'*Habeas Corpus* o la *Carta Magna* amb successives interpretacions ha creat el modern dret polític que el món sencer ha imitat després.

En el terreny social és Anglaterra la que ha lograt incloure en una síntesi pràctica tota la indestructible substància del dret individual amb la necessitat de la vida social. Individualisme y Socialisme a Anglaterra no són dues coses antitètiques, sinó complementàries.

Pel camí de la llibertat individual han arribat a ser avui el país socialment més preparat a la futura evolució democràtica del món i tot això sense que sembli haver-se modificat l'estructura fonamental del seu edifici constitucional. Austràlia, la seva colònia, és per alguns la terra de promissió del socialisme pràctic.

Difícil és exposar en un article el que està ocorrent a l'Anglaterra, però considero que si cridem l'atenció perquè els lectors s'hi fixin, ja hauré fet quelcom.

Anglaterra estava en començar la guerra en l'aubada d'una revolució social.

La guerra ha precipitat allí els aconeximents i la revolució ha avençat la transformació anglesa de tal manera que avui és aquella societat totalment canviada en sos fonaments i estructura.

A l'Anglaterra deia Loyd George fa pocs dies: «Amb l'organització a què ens ha obligat la guerra han desaparegut els pobres, y seria una vergonya per al poble anglès que al tornar la pau ens adonéssim de que érem incapaços de resoldre per a viure el que hem sabut resoldre per a morir.»

I s'han llençat a la reforma social preparant

el pervindre, i són tan endavant en el camí que quan el món tingui lleure per fixar-se en el que l'Anglaterra ha fet, trobarà en ella una revolució tant o més grossa que l'anomenada gloriosa que fou l'origen dels Drets de l'Home, proclamats després a França per les Constituents.

Difícil és fer aquí una exposició del que *Cazamian* ha necessitat un llibre per explicar-ho.

Noresmenys el fet de que la movilització civil voluntària a l'Anglaterra hagi produït el fet d'una veritable cooperació de totes les classes socials per a la salvació de la Gran Bretanya, el lloc que les dones adquireixen en la vida obrera i la política amb la concessió del vot; la força dels Trades-Unions i del Labour-Party, les deliberacions dels quals són avui substitutives quasi del Parlament; la cooperació dels ministeris amb les decisions de les assemblees obreres; les pensions a les dones, ferits i inútils i la utilització forçada de tots els patrimonis com cosa pública més que privada amb la imposició dels tributs a base de les taxes sobre el capital i la percussió de tota renda per fer gravar tot el pes de la tributació sobre els beneficis obtinguts sense treball i en canvi l'al·leugerament de les remuneracions del treball i la implantació des del Govern de quasi totes les mides del que fou el programa del «Fabianisme» (1) sense protestes de ningú ans amb la cooperació social de tots els ciutadans, fa preveure la nova era de l'Imperi Britànic com un exemple de seny d'un poble conscient i que marxa amb seguretat vers una alta evolució del món.

Per resumir-la sols vull copiar aquí el que diu Louis Cazamian al final del seu recent llibre titulat *La Grande Bretagne et la Guerre. Esquisse d'une évolution sociale*.

«La immensa prova que està travessant la Gran Bretanya no haurà solament aixecat en les profunditats de la seva consciència i voluntat una resolució de vencer...; el pes de la lluita haurà emmotllat la seva entera massa segons un plan més robust i ferm... Ella ha conciliat i conciliarà més encara l'organització i la movilitat, el socialisme i la llibertat, i de la seva al·liança n'està fent sortir més justícia social i més força...»

J. GARRIGA I MASSÓ.

Senador.

(1) Doctrines de la «Fabian Society» de Londres, de les quals «Messidor» es proposa parlar aviat. (N. de la D.)

Dinámica intelectual

Serviremos a los altos ideales de cultura y civilización ocupándonos del estudio y mejoramiento de todos los aspectos característicos de nuestra tierra, de nuestra región, basándonos en sentimientos de tradición y de clasicismo, pero, orientándonos y ligándonos con los supremos ideales de equidad y de justicia universales. Así formaremos lazos de unión moral, de respeto mutuo, de franco intercambio, con otras civilizaciones, con otros pueblos, laborando así por las grandes reformas sociales internacionales y por el advenimiento de la Cultura universal, síntesis de las grandes verdades eternas y esencia de todos los aspectos de la civilización.

Las ideas son una fuerza; los actos consecuencia o eclosión de las ideas son otra fuerza. Kant dijo: «No existe causa libre, sino efecto de otra causa»; dijo también: «La libertad es el deber» (pues está limitada por la de los demás) y sus típicas teorías sobre la evolución le llevan a concluir: «La filosofía es el sistema de la objetividad, la cultura es sistematismo y criticismo, y el problema de la cultura tiene un planteamiento filosófico». Todo ello corrobora el hecho de que la suma de varias fuerzas psíquicas da como resultado una idea definida; decimos también que las varias fuerzas psíquicas que unas veces en forma rapidísima incommensurable, generan la idea determinante de un acto o de una serie de actos, como las ideas o impulsiones internas que dentro del cerebro humano luchan, y evolucionan a veces, no rápidamente sino en largo proceso de alternativas, son fuerzas también, provenientes de fuentes difíciles de definir; atavismo físico, atavismo moral que de él derive, prejuicios de educación, influencias religiosas, estímulos sensoriales provocadores de un deseo de satisfacción, goce o pasión, la sugestión, u otras influencias de medio ambiente o de estados patológicos transitorios o crónicos.

He aquí porqué todo acto, toda palabra puede tener importancia aun siendo de apariencia banal. Descartes aceptaría la siguiente afirmación: en forma infinitamente pequeña o manifestamente efectiva, toda idea, todo acto influye en el movimiento oscilatorio social, así como en el adelanto o en la orientación de las sociedades futuras hacia el equilibrio, hacia la equidad, la verdad, el bien.

Un bajel avanza en la dirección de la resultante de la fuerza de dirección del viento, y de la fuerza de resistencia que el timón desarrolla al contacto con el agua del mar. Así la humanidad se mueve siguiendo la resultante o el sistema complejo de resultantes generadas por los dinámicos múltiples de los valores ideológicos de

todos los pensamientos, de todos los actos humanos.

Situándonos en un plano más objetivo y tangible, veremos como la fuerza de las ideas cambia planes, derriba sistemas. Citaremos como ejemplo mil casos de debates parlamentarios, de controversias. Innumerables gobiernos e instituciones han caído sólo por la fuerza de las ideas, de la palabra de otro grupo, de otro sistema organizado, más rico de ideales.

Así pues, el hombre que se inspire en altos ideales para determinar sus actos, o gran parte de sus actos, aportará al complejísimo sistema dinámico que mueve en último término a la humanidad, un elemento mínimo si se quiere, pero real y efectivo, favorable al perfeccionamiento, mientras que el hombre pasivo indiferente será una fuerza de inercia negativa; obrará como la roca inmóvil en medio de la corriente del río, o la que estorba en mitad de un camino. Esa resistencia, es fuerza de oposición inútil, negativa, con apariencias de fuerza activa; tal la que representa en ciertas personas (tal vez respetables bajo otro aspecto) la fuerza de resistencia representada por sus prejuicios estáticos arcaicos y egoístamente mezquinos, debilidades y elementos oscuros pasionales, que amparados en falsas jerarquías, obran en efecto como fuerza de resistencia contra el avance de ideas nuevas civilizadoras.

Y en fin, existen las fuerzas verdaderamente destructoras y perversas, hijas de las pasiones desviadas de los bajos egoísmos, de las mezquinas ambiciones personales, de la mentira y el delito, que traen daño directo a la libertad o al bien ajeno. Entre tales podríamos citar los actos de hombres que anteponen el bien propio directo al bien común, el propietario que se opone a la apertura de una vía pública o de otra reforma de carácter general para así con su resistencia obtener una gran indemnización, aun a trueque de perjudicar durante años la salud pública y así el copartícipe que por fines egoístas perjudica el bien común.

Pese a la inconsciencia o a las preocupaciones humanas, todo acto es susceptible de clasificación en uno u otro bando; en el de las fuerzas bienhechoras tendiendo a la equidad o en el de las fuerzas malas, tendiendo a la impureza, al desequilibrio a la injusticia.

Cierta parece la ley de Goethe sobre el progreso cuya marcha es, dice, cual la que sigue una línea espiral que retrocede para ir avanzando, más, aun suponiendo contra lo que evidencia la historia, que la humanidad no sea susceptible de adelantar moralmente, siempre habría fuerzas buenas y malas, y la más noble, satisfacción de belleza interna subjetiva, será para el hom-

bre culto obrar y sacrificarse en el sentido dinámico del bien, de la equidad, de la solidaridad, aunque sólo sea para contrapeso o compensación al progreso de la arbitrariedad, de la injusticia, de la violencia. Y cual los ángeles del sueño de Jacob, los hombres nobles de espíritu ascenderán por las gradas del conocimiento

hasta llegar a la luz e inundarse en ella; descenderán luego, para esparcir la luz sobre la tierra, para volver a subir una vez se den cuenta de que su ánimo quedó oscuro o preocupado, impuro y frío.

PAUL M. TURULL.

Declaració del dret dels pobles

Publiquem en aquestes planes les següents ratlles, ont el Sr. Lepert, Secretari de la *Ligue pour la Société des Nations*, ha ensajat un esboç de la *Carta Magna* dels Pobles, que aquesta benemèrita entitat està elaborant en cooperació amb altres associacions i particulars que hores d'ara endrecen llurs esforços vers la mateixa fi deslliuradora.

Note

A chaque instant on prétend, depuis le commencement de la guerre, qu'à la fin des hostilités le Monde devra être placé sur de nouvelles bases, sur les bases du droit; et l'on cherche quelle doit être la formule de ce droit.

Dans son numéro du 7 octobre, le journal *l'Excelsior* invite ses lecteurs à faire la même recherche et à assembler leurs réponses dans une déclaration qui formerait *La Déclaration des droits des Nations*.

Comme beaucoup d'autres, j'ai trouvé utile de méditer sur le même problème, et la *Déclaration* qui suit est formée de l'ensemble des réponses qui m'ont paru le mieux convenir aux diverses questions qu'il me semble comporter.

En considération du caractère de projet de cette *Déclaration*, j'ai cru devoir faire précéder certains des principes dont elle se compose, des raisons qui les justifient et les expliquent.

Bien entendu, ces raisons pourront être retranchées lorsqu'on élaborera la déclaration définitive, si on les trouve sans utilité.

Le projet de Constitution que commande la *Déclaration* qui précède fait l'objet d'une brochure spéciale.

H. LEPERT.

Nota

A cada instant se afirma; des d'el començament de la guerra, que a la fi de les hostilitats, el món deurà ésser plantat sobre noves bases, sobre les bases del Dret; y ara s'està cercant quina serà la fórmula d'aquest dret.

En son número de 7 d'octubre, el diari *Excelsior*, invità als seus llegidors a fer aquesta recerca y adjuntar llurs respostes en una declaració que seria *La Declaració dels Drets de les Nacions*.

Com molts altres, he cregut convenient meditar sobre aquest tema, i la següent *Declaració* és composta amb el conjunt de les respostes que m'han semblat més avinents a les diverses qüestions que sembla incloure.

En consideració al caràcter de projecte d'aquesta *Declaració*, he cregut del cas fer-la precedir d'alguns dels principis que la informen, i de les raons que els justifiquen y els expliquen.

El projecte de Constitució que demana la *Declaració* que precedeix serà l'objecte d'una publicació especial.

Préambule

Le Congrès des Nations réuni pour mettre fin au cataclysme qui meurtrit et désole l'humanité depuis l'année 1914, et pour chercher les moyens de prévenir le retour d'un semblable malheur, convaincu que la principale cause des guerres se trouve dans la méconnaissance des droits naturels des peuples, et que cette méconnaissance provient de l'inexistence d'une Raison qui formule le droit international, d'une Conscience qui juge les conflits entre Nations, et d'une Autorité qui protège contre les abus et les crimes, a résolu de placer le droit des Peuples sous la souveraineté de la Raison, et leur sécurité sous la sauvegarde d'une Société formée de toutes les Nations du Monde.

Et en vue de faciliter la réalisation des buts qu'il se propose, il a exposé, dans la Déclaration solennelle suivante, les principes dont les peuples [devront à l'avenir s'inspirer, et les règles auxquelles ils devront se soumettre, s'ils veulent atteindre ces buts, c'est-à-dire entretenir des rapports fraternels et poursuivre l'accomplissement de leurs destinées, dans l'ordre, la justice, la concorde et la paix.

Article premier. La Société des Nations est formée pour réaliser une union des peuples, qui augmente leur force, accroisse leur bien-être, garantisse leurs droits légitimes, légaux et conventionnels, et assure au Monde les bienfaits de la justice et d'une paix perpétuelle et universelle.

Elle est ouverte à toutes les Nations actuellement existantes, sans distinction de régime politique, religieux ou autre, ainsi qu'à toutes celles qui se formeraient dans l'avenir par la nationalisation de nouveaux peuples.

Art. 2. Tous les peuples sont frères sans distinction de race.

Sauf dans les cas d'indignité prévus par les lois, ils ont par conséquent des droits égaux à la vie, au bien-être, à la liberté, au respect, à l'entraide et à la sécurité.

Art. 3. La souveraineté internationale réside dans la Société des Nations, en sorte que les organes de cette Société n'en doivent être considérés que comme de simples agents d'exécution.

Art. 4. La Société des Nations, étant formée dans l'intérêt des peuples, elle ne peut dans aucun cas se substituer aux Nations pour les actes qu'elles peuvent accomplir seules, et qui ne touchent qu'à leurs situations particulières, et son intervention doit se borner aux actes qui ont nécessité ou motivé sa formation.

Art. 5. L'Humanité pouvant avoir intérêt à ce que le but de la vie soit poursuivi par des voies diverses, chaque nation conserve le droit à une complète autonomie pour tous les actes qui n'ont d'effet forcé que sur elle-même.

Art. 6. Chaque Nation reste aussi maîtresse absolue du règlement de tous les actes des autres Nations qui sont accomplis sur son territoire, sous la condition de réserver un traitement égal à toutes les Nations étrangères.

Art. 7. Plusieurs Nations peuvent fusionner, ou contracter toutes conventions particulières dont les effets ne peuvent atteindre que les situations des Nations contractantes.

Art. 8. Sont interdites et doivent être considérées comme nulles, toutes conventions secrètes et à cause ou fin de guerre.

Art. 9. Chaque Nation a le droit de prendre part à la réglementation de tout acte auquel elle doit participer ou dont les effets peuvent porter à sa situation une atteinte forcée.

Art. 10. Aucune Nation ne peut accomplir un acte qui porte une atteinte forcée à la situa-

tion d'une autre Nation, sans l'assentiment de cette dernière, à moins que l'acte ne soit d'intérêt général.

Les actes d'intérêt général sont réglés par le pouvoir législatif institué par la Constitution qui va suivre.

Art. 11. Aucune Nation ne peut pénétrer chez une peuplade non encore nationalisée, qu'en se conformant aux lois édictées par le pouvoir législatif international.

Art. 12. Dans aucun cas, une Nation ne peut se substituer à une autre, sans en avoir reçu le mandat formel.

Art. 13. Aucune Nation ne peut s'immiscer dans la vie intérieure d'aucune autre, ni s'opposer à l'exécution d'un acte qui ne porte aucune atteinte forcée à sa situation.

Art. 14. Un objet social ne pouvant être réalisé que si tous les efforts nécessaires sont soumis à une loi qui en dirige les effets vers le même but, tout acte d'intérêt général et tout bien d'utilité commune sera régi par un pouvoir législatif composé de délégués de toutes les Nations confédérées.

Art. 15. La loi doit être égale pour toutes les Nations, soit qu'elle réglemente, qu'elle assiste, qu'elle protège, qu'elle réprime ou qu'elle punisse.

Art. 16. Toutes les Nations étant égales, est valable toute loi s'appliquant à un acte ou à une situation d'intérêt commun, sous la condition d'être adoptée par la majorité des voix.

Art. 17. Est tyrannique toute loi qui règle un acte ou une situation qui ne sont pas exigés par l'intérêt commun, à moins qu'elle n'ait été adoptée à l'unanimité des voix.

Art. 18. Est nulle toute loi à l'élaboration de laquelle toutes les Nations n'auraient pas été appelées à participer.

Art. 19. L'habileté d'une Société croissant en raison directe de la liberté de chacun de ses membres dans la préparation des actes sociaux, et sa puissance, en raison inverse de cette même liberté, dans l'exécution des mêmes actes, chaque Nation a pour égal devoir de participer à l'élaboration de la loi, et de respecter toute loi sortie de cette élaboration.

Art. 20. Le défaut par un membre de toute Société de prêter son concours pouvant compromettre la réalisation du but social, et rendre inutiles les efforts des autres: aucune Nation ne peut avoir le droit de conserver le pouvoir de se sous-

traire à ses engagements, de rompre l'union et de reprendre son indépendance absolue.

Art. 21. Toute œuvre étant susceptible d'être améliorée par la substitution d'une forme nouvelle à une forme précédente, le respect dû à la loi ne peut consister que dans l'interdiction de la violer, mais jamais dans l'interdiction d'en demander soit la modification, soit même l'annulation.

Art. 22. Chaque Nation ayant le droit de poursuivre la modification ou l'annulation de toute loi qu'elle juge défectueuse, inutile ou pernicieuse, est interdite toute violation d'une loi quelconque.

Art. 23. Nul ne devant être juge et partie dans sa propre cause, tout conflit pouvant s'élever entre plusieurs Nations doit être porté d'office devant des Tribunaux séparés et indépendants du pouvoir législatif.

Art. 24. La loi pouvant être considérée comme inexistante, si chacun peut trouver dans sa violation un espoir de la faire modifier, dans aucun cas un Tribunal ne peut avoir le droit de procéder à la modification de la loi, et doit être considéré comme arbitraire tout jugement qui ne s'inspirerait pas d'une loi préexistante.

Art. 25. Les lois, conventions et décisions de justice ne possédant pas en elles-mêmes la force de s'imposer et de se faire respecter, et l'application n'en pouvant être assurée que par un pouvoir administratif aidé d'une force de police, chaque Nation doit être tenue de participer à la formation et à l'entretien de toute force nécessaire à la protection des droits et à garantie de la paix.

Art. 26. Les forces des peuples n'étant pas proportionnées à leurs droits et la force ne pouvant, dans ces conditions, être considérée comme la mesure du droit, aucune Nation ne peut se servir de ces forces particulières pour déterminer son droit, et se faire justice elle-même.

Art. 27. Est arbitraire tout acte d'un agent des pouvoirs administratif et exécutif qui n'est pas accompli en exécution d'une loi ou d'une décision de justice.

Art. 28. Est passible de la perte partielle ou totale, temporaire ou perpétuelle, des droits qui viennent d'être formulés, toute Nation qui s'est rendue coupable de leur violation.

Art. 29. Tout attentat commis par une Nation contre une autre sera réprimé, réparé ou puni, conformément aux lois édictées par le pouvoir législatif.

Art. 30. Chaque Nation confédérée est tenue de mettre en tête de sa Constitution particulière les principes qui précèdent et les dispositions suivantes de la Constitution internationale.

H. LEPERT.

The Making of the future

Patrick Geddes ⁽¹⁾

A seguit donem als nostres lectors aquestes ratlles amb les quals l'eminent escriptor i pensador escocès que les sotscriu ha tingut a bé honorar les nostres pàgines. En elles, consegut amb els principis que sempre l'han guiat, es proposa l'autor explicar l'objecte d'una sèrie de llibres que, procedents de diverses autoritats d'idees afins, ha començat a publicar l'editorial Williams and Norgate de Londres, amb el mateix suggestiu títol The Making of the Future—a Popular Library of Regional, Human and Civic Studies and their Application to Current Issues («La Construcció de l'Avenir—Biblioteca Popular d'Estudis Regionals, Humans i Cívics i llur Aplicació als Problemes Actuals»).

En la confiança de que aquest sol títol ja donarà al llegidor idea prou cabal d'aquesta darrera empresa del nostre amic i mestre, sols ens permetrem posar en relació aquest potent assaig de lluminosa penetració conscient en la fosca realitat, amb les múltiples i diverses manifestacions del «Moviment Elic-Social Contemporani» de què parlàvem en nostre darrer número i que seguirà ocupant-nos en altres successius.

Tan celebrats en el món científic com poc coneguts del món vulgar, els treballs d'En Geddes es distingeixen per l'elevació dels conceptes i profunditat de visió, essent l'autor un dels pocs supervivents d'aquella gran escola transcendental que, procedent del diví Plató, a través de l'especulació germànica, prengué tal brolada en terra anglo-saxona baix la fogosa inspiració de Thomas Carlyle a l'Anglaterra i la serena clarividència de Ralph Walde Emerson a Nord Amèrica en la primera meitat de la passada centúria.

Es el professor Geddes una figura verament remarcable. Escocès de pura soca, en sa persona i ses obres espurneja vibrant aquell mateix foc interior que va animar la vida i les obres d'aquell seu compatriç, el gran Carlyle, un dels primers pensadors de l'era victoriana i potent condensador de tot el gran rebull d'idees que aquesta ha legat a la present. La seva mal continguda exuberància mental sobreix fogosament en sos escrits i en ses paraules, i son profund pensament té la virtut prodigiosa de brollar càlid com un geyser, captivant-nos amb el màgic encís de sa personal simpatia. Es un d'aquells pocs sabis que posseeixen el preciós do de parlar amb llengua viva i per tant fecunda, car són a l'ensems poetes, i

(1) By want of place we are obliged to leave the english translation to another issue.

llur ciència dimana de la mateixa pregonia deu que llur poesia. Fa temps que el professor Geddes es consagra en absolut als estudis geogràfics i sociològics, furgant amb escòtica tenacitat per desentranyar els lligaments d'una nova disciplina Cívica, ciència i art a la vegada de la vida urbana, i ufana branca de la Sociologia, aparentment destinada a una vida pròspera i fructífera, que amb els temps bé podria, si no eclipsar, quan menys concentrar tota la part més substancial de la seva matèria, per tant que és la ciutat, amb tot el bagatge cultural que comporta, la medula mateixa de la consciència col·lectiva i el factor dominant de tota la vida social amb la que aquesta es revela. Heus-aquí justament la glòria d'En Geddes: l'haver fonamentat amb les més severes normes sociològiques aquesta nova Ciència Cívica que ara amb ell els centres culturals anglo-saxons ne diuen Cívics, segons ja de temps va fent-ho de totes maneres, i particularment en una sèrie de notables comunicacions a la Sociological Society de Londres, les que donaren justament per resultat la fundació del Museu Cívic d'Edimburg, el primer de sa classe, organitzat sobre una base d'investigació i aplicació rigurosament científiques i del qual la darrera Exposició de la Societat Cívica la Ciutat-Jardí al Museu Social de Barcelona donà a Espanya una primera mostra.

Entrant de ple en el nostre particular camp de conreu i punt de vista, essencialment orgànic i sintètic de les qüestions que tràgicament divideixen els grups socials del món en pugna, com a bon platònic deixeble de Carlyle, la idea mare i la cèl·lula originària de tot el cos de doctrina d'En Geddes és una Visió Sinòptica real però elevada, idealment dominadora de la Ciutat, que tan vivament expressa el genial autor de Sartor Resartus amb sa màgica descripció de aquell Speculum o «torre de guaita» (Watchtower) de la casa de Teufelsdröckh, des d'on, còmodament sentat, podia ell veure tota la vital circulació d'aquella important Ciutat, els carrers de la qual, amb tota la llur agitació, eren per la major part allí visibles. Pràctica realització d'aquest principi és el Museu Cívic d'En Geddes en quina al·tèrra torre (Oullook Tower) concentrades, prenen màgic relleu, com en una cambra obscura, les mil variades i disperses perspectives del fet social que es tracta d'esbrinar.

Són justament obres com la d'En Geddes, les que ara convenen per tot el món, i particularment en son recó d'Espanya, per a reaccionar en el sentit d'unió i redressament espiritual contra les cegues forces disgregadores que han acabat per precipitar al món en la present catàstrofe. I és precisament aquest tipu de Museu Cívic que, amb sos estudis sintètics dels fets socials baix llur aspecte regional i geogràfic, pot constituir un

segur punt de concentració i de partida de les grans creuades que caldrà fer per a restaurar al món totes les ruïnes de la guerra i, endemés, a Espanya i a Catalunya, per a retrobar llur perduda tradició de virilitat i grandesa.

CIVIS.

The making of the future (1)

Since the Industrial Revolution there has gone on an organized sacrifice of men to things, a large-scale subordination of life to machinery. During a still longer period there has been a growing tendency to value personal worth in terms of wealth. To the millionaire has, in effect, passed the royal inheritance of «right divine».

Things have been in the saddle and ridden mankind. The cult of force in Statecraft has been brought to logical perfection in Prussian «Frightfulness». The cult of «profiteering» in business has had a similar goal in the striving for monopoly by ruthless elimination of rivals. Prussianism and profiteering are thus twin evils. Historically they have risen together. Is it not possible they are destined to fall together before the rising tide of a new *vitalism*?

The reversal of all these tendencies, mechanistic and venal, would be the preoccupation of a more vital era than that from which we are escaping. Its educational aim would be to think out and prepare the needed transition from a machine and a money economy towards one of Life, Personality and Citizenship.

The War has been a gigantic Dance of Death, for which modern business, with its associated politics, has been the prolonged rehearsal. Is it not now the turn of Life to take the floor and call the tune; and, if so, on a scale of corresponding magnificence? For the war is not merely the poisonous fruit of pitiless competition and machiavellian diplomacy, it expresses also a spiritual protest and rebound against the mammon of materialism. In its nobler aspects and finer issues, its heroisms and self-sacrifices, does not the war hold proof and promise of renewing Life liberated from a long repression?

And may not the pursuit of personal wealth grow less exigent as we gain a sense of social wellbeing expressed in betterment of environment and enrichment of life? May not the struggle for existence within the nations, and even across their frontiers, be increasingly replaced by the ordered culture of life in its full cycle from infancy to age and at all its expanding levels from home and neighbourhood outwards?

(1) La manca de espayens obliga a deixar la traducció catalana per un altre número.

Those who foresee in sequel to the world-crisis a social rebirth with accompanying moral purgation will furnish to all these questions answers coloured by their hopes. The fears of pessimists will dictate a contrary set of replies. To substantiate those hopes, to arrest these fears, is needed a doctrine that not only goes beyond the Germanic philosophies which, before the war, dominated our universities, but also is corrective of their defects.

The «idealisms» of these recently fashionable philosophies were bastard offspring of archaic thought detached from the living world. Such abstract idealisms need replacing by definite ideals, concrete and human, if all men of goodwill are to be brought together for the making of a new and better civilization. So may men inherit the ancient promise, «Peace on earth to men of goodwill».

It is the aim of this Series to gather together existing elements of reconstructive doctrine, and present them as a body of truth growing towards unity and already fruitful in outlook and application. There are three schools of thought from which the series will mainly draw. One of them lays stress upon family life, contacts with nature, the significance of labour, the interests of locality. Elaborated into a doctrine this becomes the «regionalism» of France. Its scientific foundations were laid two generations ago by LePlay. In England it is exemplified by the economic and social surveys of Charles Booth and Seebohm Rowntree; by the activities of the Regional Association and of the Oxford School of Geography.

Another guiding outlook, which is rather a tradition than a school, sees the progress of mankind as an unfolding of ideas and ideals. Two thinkers of post-Revolutionary France discerned this vision with compelling clearness. Auguste Comte saw it as a procession of great personalities, linked in apostolic succession. Joseph de Maistre saw it as a movement and manifestation of religious life. There have resulted two re-interpretations of life, mind, morals and society.

Both present a view of the inner and the outer world, inimical to the Prussian cult of force. The twofold influence of this humanist traditions is world-wide. Witness the writings of William James, Madame Montessori, Prince Kropotkin and F. W. Foerster of Munich — to name but four among the many recent and contemporary humanists whose roots penetrate this fertile soil. The vitalistic philosophy of Bergson is manifestly racy of the same soil.

In the third place, there is the incipient Civism of independent origin and rapid recent

growth in Britain, in America and in Germany. This incipient Civism has been the parent of constructive Betterment and to no small extent of Child Welfare also. It has inspired the repair and renewal of historic cities, the tidying up of confused industrial towns, the guidance and gardening of their suburban growths.

Regionalism and humanism are not mutually exclusive. On the contrary, they are, for the awakened and educated citizen, the two necessary and complementary poles of his civilization. On the one hand, he obeys the call of family, of neighbourhood and or region. On the other, he reaches out to the widening appeal of nation and federation, of civilization and humanity. In the measure that cities work efficiently on each and all of these levels, the progress of the world continues harmoniously.

Behind the war of armies is a war of ideas. In the latter warfare the fortresses are universities. They have in all countries in the passing generation been stronghold for Germanic Thought. Hence the boast of professors that the *Kultur* of Germany was destined to rule the world, seemed not unreasonable. But the countering ideas, regional, civic and humanist, have also been fermenting in the universities. Therefrom is emerging a doctrine deeper, truer, and more creative than the mechanical and vernal philosophy which has had its fulfilment in Prussian Militarism and Competitive Business.

To cultivate this incipient doctrine within and without the universities, to bring it into the life of the People, to apply in it betterment and enrichment should be the joint aim of educationist and statesman in the coming Polity.

In spite of a political system democratic in form, the People have played but a passive role in the departing age of money and machine economy. In the coming age of life economy, the activity of the People will be creative in proportion as two conditions are satisfied. The inner life must be purified and enlarged, and opportunities without distinction of class, rank or sex, must be accorded for the development of personality through citizenship.

A sound psychology, for instance, teaches that the aggressive spirit which characterizes Militarism may be transmuted, not eliminated. Attempts at repression do but drive its manifestations into underground channels. Constructive outlets are, therefore, to be found for the adventurous dispositions of Youth, the affirmative energies of Maturity, the political ambitions of Age. Towards this ennoblement of masculine passion William James bequeathed to mankind the idea of inventing «moral equivalents of war».

Through the redemptive quality of war, the

nation has shed not a little of its competitive individualism, and achieved a closer working together of all for the common good. How now to maintain and advance the growing sense of community? Clearly, in the after-war polity, there must be arousal among all classes of a

personal sense of definite responsibilities, including and transcending one's own life and work. There must be some vision, clear yet moving, of a better future. That is the central issue the Series will pursue.

PATRICK GEDDES.

Pierre Albert-Birot, poeta nunista

Cal desfer-se d'esperit universitari d'alta facultat per judicar un dels poetes més nous de la gènera d'avui a França: en Pierre Albert-Birot, qui ha vingut a revolucionar les concepcions de l'art poètic amb els seus «Trenta un poemes de butxaca», en els quals, amb rar encís, en Guillaume Apollinaire ha posat un prefaci en vers. Tots els savis refinaments de la versificació d'Hranci, totes les audàcies rítmiques dels vers-lliuristes d'ara, abans d'ara són infantívols per a l'Albert-Birot, qui semblarà, en canvi, ell també, d'allò més infantívol als qui es fixin superficialment en la seva obra.

No ens trobem pas davant d'una manifestació de propaganda a favor d'una nova tècnica, car la tècnica, segons el propi Albert-Birot, és per a l'art allò mateix que la raó és per a l'amor; ens trobem, sí, davant d'una forta temptativa per renovar les fonts de la creació estètica. S'insinua de fet una inconeguda manera de concebre i s'obren espais immensos, fins ara tancats, a l'art del nostre temps, quan certes ments porugues s'imaginaven que no es podien seguir altres dresseres i que calia el retorn als exemples antics. ¡Vaja una manera més inconvenient de recomanar el suïcidi a la joventut curiosa de novetat!

L'art poètic de l'Albert-Birot és l'art de la suprema audàcia en servir-se de tots els materials que el món ofrena. Es, per tal que rompi amb les limitacions i amb els exclusivismes de les velles escoles, un art profundament revolucionari i fins desagradable com tot acte revolucionari.

*Ce que fait Pierre Albert-Birot est si dépouillé
Ou plein d'une telle simplicité,
Qu'à l'abord il surprend désagréablement*

diu molt justament l'Apollinaire en l'esmentat prefaci. L'autor manifesta, clara, una tendència a dir allò que no s'ha dit, a crear allò que no s'ha creat; tendència nobilíssima i que justifica plenament l'aparició del nunisme (1). Una de

les bases fonamentals del nunisme nia en la concentració esquemàtica de la visió, de la sensació i de l'expressió

*Et pourquoi y a-t-il de la terre et de l'air et
l'eau c'est étrange tout cela je ne l'
avais jamais vu,*

poetisa així l'Albert-Birot en el seu XXII^a poema; però les relacions de contrast, junt amb l'esperit de diversificació, se resolen verament en unitat objectiva, sobre tot en el poema XV^a

*Quel est cet enfant blond qui court en riant
après ses billes de couleurs? mes billes
C'est moi.
Et quel est le poète qui écrit ce poème?
Cet enfant blond qui courait en riant après ses
billes en couleurs.*

Aquí no hi ha entortolligament de conceptes a l'entorn de l'imatge principal o de l'idea principal o de l'emoció principal com és de consuetut en els poetes de les velles escoles. Brolla directament de l'esperit el poema com ix dels núvols el llampec i així el poema deixa rastre més llarg que una composició deixatada en el lector. El poema V de l'Albert-Birot comença així:

DANS LE SOLEIL choses êtres formes

i aquest vers, dins la seva senzillesa, té l'impuls dels versos més grans dels més grans poetes; sols per l'enumeració fa veure i fa sentir d'una manera tota pura: beutat novella. Aquest art de concentració, que és de fora a dintre i ensem de dintre a fora, per tal que l'objecte es compenetrar i és transforma en el subjecte, troba exemples més fidels encara en el final del poema XXV^a

*J'ai la forme de la salle et je contiens les yeux
les voix les chapeaux la lumière les cris*

Aquesta mena de poesia, que no és la d'un primari ni la d'un decadent, està, bé es veu, encara lluny de concretar la manifestació defini-

(1) De vuv, ara.

tiva de la nova estètica. L'Albert-Birot n'és més conscient que ningú i així, en conversa tinguda amb ell no fa gaire, m'ho feu avinent. «Ens trobem en un període de tanteigs, de recerca i de lenta gestació, però, a mida que s'aixeca el vel de la boira, descobrim, un a un, els meravellosos edificis de la ciutat novella.»

Era precisament en el seu despaig de treball, en la rue—fosc, neu, soletat, silenci decembrals—de la Tombe Issoire, on l'Albert-Birot em parlava d'aquesta guisa amb la seva veu metàl·lica com la música cubista. El seu rostre d'una rojor verament volcànica era en els meus ulls oberts com finestrals de bat a bat. L'Apollinaire trobà una imatge justa i bella, de beutat novella, quan, al començ del seu prefaci, va escriure aquest vers:

Pierre Albert-Birot est une sorte de pyrogène.

Tot i enraonant, l'Albert-Birot parpelleja damunt dels seus petits ulls d'òliva, sota les seves ben arquejades i ben poblades celles. Hom sent una mena d'engunia davant la vena que passa, vertical, pel mig del seu front. Carallarc, rasurat, llavis prims, cabells de coure, petitó, magre, amb un nas del qui totes se les empesca, l'Albert-Birot se mou, se regira i es balanceja rera la seva taula de treball, nirviós. Nirviós parla.

La pantalla de la llàntia és més pròdiga d'ombra que de llum, en l'estança. Perxò sovint ho veig tot embolcallat de fosca xinesca. Pampellugues. Els papers, els llibres, de que és la taula curulla, sembla que vagin en doina, sembla que saltin i que ballin a l'entorn de l'Albert-Birot i de Madama Albert-Birot, feliça ella, diries, d'ésser com la protectriu de l'art nou, feliça de la seva alta esveltessa clàssica, feliça del seu somriure ple de salut i de pervindre, feliça, seient amb positura natural en el fons de l'estança, on escolta les nostres paraules, on copça el nostre pensament, on discreta i ponderatriu intervé. I jo, Pérez-Jorba, sembla que estiga perdut entre els quadres penjats a les parets, entre les portes de la biblioteca de laca, entre els plecs dels cortinatges sedosos, com si tot, giravoltant amb ritme, transformat per llei geomètrica, volgués caure damunt de l'otomana on sec. La visió rectangular de l'estança entra encara en el meu esperit tot i escrivint aquestes línies.

Mentre de Madama Albert-Birot els ulls de fosca i de llum, els llavis fins com encetall de magrana es perden en la penombra, el seu marit me dona les raons de l'estètica que defensa i que cultiva. Aquest diu:

—Tingui en compte que les mateixes causes

produeixen sempre els mateixos efectes. Per consegüent, quan les causes són diferents, els efectes són per força també diferents. L'esperit d'una època representa una causa, de que l'art ve a constituir un efecte directe. Nosaltres no tenim de considerar si el món roman idèntic a si mateix o no. El que ens interessa, és la manera com els artistes el contemplen i el veuen. L'*objecte nou* no significa pas una novitat; la novitat nia en l'esperit amb que concebim l'objecte, antic o modern, tant se val. Aspirem a una nova manera de mirar i de veure el món, es a dir, de coneixe'l millor.

—¿.....?

—¿Quin és el fi que cerco? La veritat i no l'apariència. Tinc per «credo» que fer obra d'art es crear, no copiar. La natura ens ofereix la matèria; el poeta construeix de la mateixa manera que l'arquitecte aixeca una casa amb pedres, amb ferra, amb fusta: les seves múltiples emocions pastades, amalgamades, distilades, ordenades li serveixen per crear un tot, un conjunt, una forma, no la representació visual de l'objecte causa de la modificació del subjecte, sino la representació, en certa manera, d'aqueixa modificació. Un poema és un monument i no una pedra. L'anàlisi mena aquí com a tot arreu a la síntesi; i l'home és avui la síntesi de tota la vida terrestre. D'aquesta manera l'artista esdevé en tota llibertat el creador que ha d'ésser.

—¿.....?

—Haig de cridar la seva atenció sobre un punt: el fonament del nostre art és essencialment subjectiu. Nosaltres veiem la veritat en la realitat pensada i no en la realitat aparent. Mes tot el nostre art no resideix en això; les nostres lleis no són encara constituïdes en cos de doctrina; les cerquem. Treballant és com arribarem a posar els fonaments de la nova estètica, sota la llum. Mirar, veure, oir, cercar és la nostra més urgent tasca per ara.

—¿.....?

—La nostra directiva, car no és qüestió de parlar encara de filosofia per a nosaltres, és l'optimisme. Volem cantar i no gemegar; volem viure i no vegetar.

Tals foren les paraules de l'Albert-Birot i tal com les va dir les reproduïxo. El bagatge del nuniisme, o del cubisme literari, no és encara important ni en quantitat ni en qualitat. Tret de les obres de l'Apollinaire, de l'Albert-Birot, den Max-Jacob, den Pierre Reverdy, den Soupault, den Dermée, les teoritzacions estètiques estan dispersades en els articles de «Sic», de «Nord-Sud» i de «L'Élan».

Els nunistes volen crear un humanisme que, fundat en la coneixença del passat, posi les lletres i les arts d'acord amb els progressos de les

ciències, d'acord amb els nous medis materials que l'home té a la seva disposició. Per a ells tot és element de beutat en el món: els filferres, els kiosques, els tranvies i els objectes més ordinaris, per tal que passin pel gresol de l'esperit creador. Com l'objecte és el punt de partida d'una modificació del subjecte, aquest no reté de l'objecte sinó allò que l'interessa. «L'artista, diu l'Albert-Birot en la seva revista «Sic», és sols jutge de la mida de les proporcions de l'objectiu i del subjectiu.» En realitat, no es tracta pas d'un art que vulga ordenar el pensament, sinó concentrar el pensament en l'objecte per a la seva creació artística. Creació i no imitació de natura, creació que demana una forma purament mental, una arquitectura literària. Les obres d'art, diuen els nunistes, no tenen d'ésser una representació objectiva de la natura, sinó una transformació d'aquesta tot àlhora objectiva i subjectiva. Com? Mijançant la compenetració de l'objectiu amb el subjectiu, de l'exterior amb l'interior, del realisme amb l'idealisme. Abans de tot els nunistes recomanen la simplicitat d'expressió, la brevetat i la condensació de l'emoció. Els llurs teoritzadors sostenen que l'art veritable és una deformació de la natura, però potser volen dir una reformació, sinó una transformació o una transfiguració, car sols, en aquest sentit, l'art se pot considerar com una creació o com una construcció. En literatura aquest art manifesta idees colorides, impregnades de coses i del color de les coses, més que imatges.

Per atènyer l'arquitectura poètica, els nunistes no són sempre esclaus de les regles sintèctiques, però no els hi declaren la guerra com els futuristes, amb els quals, i això és importantíssim, no se'ls ha de confondre. Són, això si, enemics de lligar, relligar i entortolligar l'expressió, per evitar el desacord entre el moviment de aquesta i el del pensament. «En un segon, l'esperit pot veure dues i tres imatges; li en calen 30 per expressar-ne una mitjançant una frase regular», diu l'Albert-Birot. D'aquí venen, per donar una impressió subjectiva, per reduir tota plastització a una forma esquemàtica, les notacions i les enumeracions successives d'objectes, de colors i d'idees; en fi, el divisionisme de la forma. S'arriba així a una coneixença més completa del món com suposen els nunistes? El màxim de coneixement plàstic permet, segons ells, el màxim d'emoció estètica.

Ademés, volem assolir una major frescor en els exemples de sensibilitat literària, tot i col·locant aquesta última sota l'imperi de la voluntat i de l'intel·ligència. I mercès a la voluntat, guiada per les llusors d'una intel·ligència més penetrant, més escorcolladora i més subtil que les intel·li-

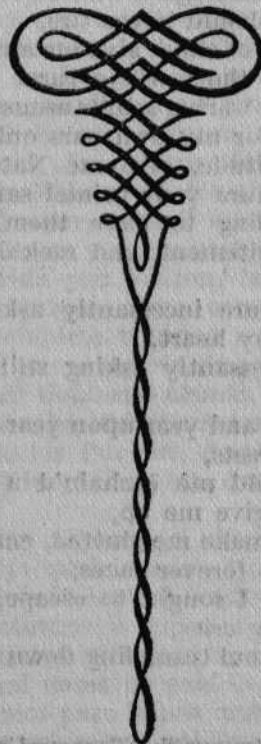
gències corruptudes per la cultura tradicional, compten arribar a una «estètica mundialista» que signifiqui el triomf de llur primitivisme damunt dels defalliments de la decadència, mal nodrida aquesta per les engrunes i per les escorrialles de les velles escoles.

Hi ha més encara: els nunistes entenen que el poeta és un déu que té la virtut i el poder de materialitzar allò que és immaterial. Es, diu encara l'Albert-Birot, de qui aquest article no fa sinó glosar les idees més essencials, un aparell registre, admirablement perfeccionat, que conserva, per a la joia dels homes, totes les coses meravelloses de dintre i de fora, que els llurs sentits imperfectes no sabrien percebre. Aquesta definició concorda, pel demés, amb la que els simbolistes han donat del poeta.

Per finir: tantost ens vaqui, ens entretindrem en exposar algunes de les idees que els nunistes tenen també sobre la transformació de l'art teatral, idees que ja volgueren posar en pràctica, en un local de Montmartre, ara fa uns set mesos, amb l'esbalaidora obra de Guillaume Apollinaire «Les mamelles de Thirésias».

J. PÉREZ JORBA

París.

Walt Whitman

Genú fill espiritual directe de Emerson, i net per tant d'en Carlyle, el pare d'en Geddes, es el neonorquí Walt Whitman, aquest estrany rebrot, més que modern futurista, de la antiga niçaga dels vers poetes. Sa forta tendència mística sobre una base fonament pagana i un sentiment sà y positiu del món i de la vida, ne fan d'ell un dels poetes més representatius del temps actual, a l'ensem que ses clares intencions profètiques el fan considerar per molts com l'inspirat vate d'una humanitat millor, talment la que are sembla pressentir els dolors de part del nostre món.

Amb tanta cura com afecció estudiades i traduïdes respectivament sa vida y obres per en C. Montoliu, en dues de ses preuades aportacions (1) a la literatura catalana, res més caldrà dir com mots d'introducció, després de referir-nos per a detalls a las obres esmentades. Altrament, que no podia seguir absent per més temps en Walt Whitman d'aquesta galeria d'immortals amb què ens plau ennoblir les nostres prediques ho prova amb excés la mateixa poesia que d'ell hem triat, com a mostra de sa vibració simpàtica amb els mateixos fins que perseguim i àdhuc, al través del anys, amb quasi idèntics temes als que are ens preocupen. La següent poesia, en efecte, forma part del seu famós recull, titulat *Drum Taps* («Tocs de Tabal») una de les més candents exhalacions ont aquella ànima generosa buidà son excés d'afecció humana universal quan se donà, fins al sacrifici de sa propia salut i vida, en ses constants visites d'enfermer als camps d'evacuació de ferits i als hospitals de sang en la cruenta guerra de Secesió de Nord-Amèrica.

Give me the splendid silent sun

GIVE me the splendid silent sun with all his
beams full-dazzling,
Give me juicy autumnal fruit ripe and red from
the orchard,
Give me a field where the unmow'd grass grows,
Give me an arbor, give me the trellis'd grape,
Give me fresh corn and wheat, give me serene-
moving animals teaching content,
Give me nights perfectly quiet as on high pla-
teaus west of the Mississippi, and I looking up
at the stars,
Give me odorous at sunrise a garden of beautiful
flowers where I can walk undisturb'd,
Give me for marriage a sweet-breath'd woman
of whom I should never tire,
Give me a perfect child, give me away aside from
the noise of the world a rural domestic life,
Give me me to warble spontaneous songs recluse
by myself, for my own ears only,
Give me solicitude, give me Nature, give me
again O Nature your primal sanities!
These demanding to have them, (tired with
ceaseless excitement, and rack'd by the war-
strife,)
These to procure incessantly asking, rising in
cries from my heart,
While yet incessantly asking still I adhere to
my city,
Day upon day and year upon year O city, walk-
ing your streets,
Where you hold me chain'd a certain time
refusing to give me up,
Yet giving to make me glutt'd, enrich'd of soul,
you give me forever faces;
(O I see what I sought to escape, confronting,
reversing my cries,
I see my own soul trampling down what it ask'd
for.)

Donèumel esplèndit sol silencios!

Doneu-me l'esplèndid sol silencios, sos raigs ful-
gint a tot esclat,
Doneu-me el sucós fruit autumnal, madur, ver-
mell, tot fresc de l'hort,
Doneu-me un camp on creixi l'herba insegada,
Doneu-me un emparat, doneu-me engolimades
lories,
Doneu-me fresc gra i forment, doneu-me bèsties
marxant serenes, ensenyant contentament,
Doneu-me nits fonament quietes com en els alts
planells oest del Mississipi, i jo mirant les es-
trelles,
Doneu-me odorós, a l'aua, un jardí de belles
flors on jo pugui rondar indestorbat,
Doneu-me per muller una dona flairosa, de la
qual mai me cansi,
Doneu-me un infant perfet, doneu-me apart, lluny
del brujit del món, una vida rural i domèstica,
Doneu-me el garlar cants espontanis, reclòs dins
mi, tan sols per mes orelles,
Doneu-me solitud, doneu-me Natura, doneu-me
encar, oh Natura, vostra original sanitat!

Això ansiant jo tenir (laç d'excitació incessant,
torturat per la lluita guerrera),
Això demanant jo sens treva, alçant el crit del
meu cor,
Mentres, tot i demanant, m'adhereixo a ma
ciutat,
Dia tras dia i any darrera any, oh ciutat! repas-
sant los carrers,
On me tens encadenat un cert temps refusant
amollar-me,
Donant-me, emperò, amb què assaciar-me, enri-
quir-me d'ànima, donant-me sempre més cares,
(Oh! jo veig lo que cercava escapar, com afronta
i capgira els meus clams,
Jo veig la meua ànima trepitjant lo que volia.)

1 Vegis CEBRIÀ MONTOLIU: WALT WHITMAN.—L'HOMME Y SA TASCA. Societat Catalana d'Edicions, Barcelona.
Id. WALT WHITMAN: FULLES D'HERBA.—Selecció i traducció per Cebrià Montoliu. Bib. popular de l'Avenç Barcelona.

El bon soldat

Un matí deixaras la llar tèbia i amable,
la muller amorosa, los amics, los infants,
humil i resignat devot del sacrifici
com l'asceta creient, com el màrtir cristià;
aniras a lluitar en trinxeres obscures,
i obirant els estels en les nits inquietants,
la pensa somniosa recordarà els absents,
i sol, davant la mort, et sentiràs més gran.
Si en la ciutat llunyana, restà virtut i oblit,
en el camp de batalla sols virtut florirà.
Conscient de ton destí, l'immolaras fervent
per nova religió, tota sinceritat,
per la que un jorn farà que en tota l'ampla terra
per sobre l'egoisme i artificis socials,
imperin la raó, l'amor i l'equitat.

PAUL M. TURULL.

De Remembrances, poemes.

The good soldier

One day thou shalt leave thy kindly hearth,
Thy friends and kin; and humble and resigned,
Like devout ascetic and Christian martyr,
Accept the sacrifice.
In obscure trench the struggle awaits thee,
Where, gazing at the stars in the troublous night,
Thy drowsy thoughts shall turn to absent ones,
And alone, facing death, thy greatness shall in-
(crease.
If in the distant town lie virtue and forgetfulness,
On the battlefield tis virtue alone shall bloom.
Conscious of thy fate gladly shalt thou immolate
To a new faith, fervent and sincere,
That shall one day bring to the ample earth,
Burying all selfishness and social wrong,
The reign of Reason, Love and Equity.

L. G. de M. traslt.

Crónica internacional

La Societat de les nacions en les darreres tentatives de pau

En resposta a les apremiants qüestions posades per En Lloyd George y En Wilson en llurs recents discursos de què donarem compte en nostre darrer número, els primers ministres de Alemanya i Austria han dedicat també algunes paraules a aquesta mateixa qüestió en altres dos discursos pronunciats últimament amb l'objecte de fixar un cop més les pretensions i els punts de vista dels imperis centrals amb referència a les condicions de pau.

Ambigua, com de costum, la resposta del Canciller alemany, és digne de consignar tan mateix el fet de la seva acceptació de la fórmula pacifista d'En Wilson, si bé sotmetent-la a la condició prèvia d'aplicar-la «després que hagin sigut solventades les demés qüestions pendents», frase que no se sab fins a quin punt pot acordar-se amb la primera part del paràgraf aludit que transcrivim a continuació.

Més explícit i conciliador, el comte Czernin ha donat en son discurs noves i més clares proves de les bones intencions de son Govern, fins al punt de deixar la impressió de que a hores d'ara Austria-Hungria desitja sincerament la pau.

Heus-aquí, extrets del servei telegràfic de *La Vanguardia*, els paràgrafs dels parlaments respectius que fan al nostre cas:

«Discurso del Canciller conde de Hertling. — Nauen (Alemania), 25 Enero. — El canciller del

imperio, conde Hertling, pronunció en la comisión imperial el siguiente discurso:

«La Liga de Naciones.

«Conforme se desprende de mi actuación política, acojo con simpatía toda proposición encaminada a fomentar la pacífica y armoniosa colaboración de los pueblos, descartando para el porvenir la posibilidad de guerras.»

«Basilea, 25 Enero. — Después de contestar punto por punto a los catorce párrafos esenciales del discurso de Wilson, añadió el canciller en el que pronunció ayer en el Reichstag:

«Si desarrollamos y examinamos más de cerca la idea sugerida por Wilson, la federación de los pueblos aparece como concebida con un espíritu de completa equidad respecto a todos los pueblos y por completo desprovista de toda prevención. El Gobierno alemán está dispuesto a examinar más detenidamente las bases de semejante Liga de los Pueblos, después que hayan sido solventadas todas las demás cuestiones pendientes.

«Ya conocéis, señores, el discurso de Lloyd George y las proposiciones de Mr. Wilson. Debo repetir lo que decía al principio, que debemos ahora preguntarnos si en estos discursos y en estas proposiciones se nos ofrece, verdaderamente un serio y leal deseo de paz. Contienen ciertamente principios para la paz mundial y general, los cuales suscribimos también y que podrían ser puntos de partida y objeto de las negocia-

«ciones. Pero cuando se habla de problemas concretos se trata de puntos de importancia decisiva para nosotros y nuestros aliados.»

«Discurso del canciller conde Czernin. — Viena, 25 Enero:

«La idea de la Liga de Naciones expuesta por Wilson encontrará sin duda alguna en toda la monarquía una favorable acogida.

«En general, estamos de acuerdo no sólo en lo que se refiere a los grandes principios, sino también en varias cuestiones concretas de la paz.

«Las diferencias que restan no parecen al ministro tan grandes, para que un cambio de opiniones sobre estos puntos no nos condujera a una aproximación.

«Esta situación, de la cual se deduce que Austria-Hungría por una parte y los Estados Unidos por otra, son aquellas grandes potencias entre los dos grupos enemigos, cuyos intereses se contradicen lo menos entre sí, hace nacer la idea de si un cambio de opiniones entre ambas potencias no sería el punto de partida para unas conferencias conciliadoras entre todos aquellos Estados que aún no entraron en el camino de las conferencias para la paz.»

Harden et l'annexionnisme

«Rotterdam, 29 janvier. — La dernière édition du *Zukunft* contient un des meilleurs articles de Maximilien Harden. Discutant pied à pied les discours de M. Wilson et de M. Lloyd George, il se raille virtuellement à leur programme et condamne les projets russes du gouvernement allemand, flétrit les annexionnistes, et admet la thèse de l'Entente au point de vue de l'Alsace-Lorraine.

«Quand on lit sérieusement et consciencieusement, dit-il, le texte réel des discours de MM. Wilson et Lloyd George, il faut regretter la «pluie d'invectives» dont ils ont été l'objet en Allemagne.»

«S'élevant ensuite contre la candidature du prince von Bulow, Harden dit: «La presse austro-hongroise aurait agi loyalement et honorablement en disant que von Bulow ne devait pas compter sur sa confiance, parce qu'il est mis du côté des militaristes.

«J'ai pensé, à tort, au début de la guerre, dit-il, que von Bulow aurait été utile comme chancelier, mais je constate qu'il est plus annexionniste que quiconque et que son grand rêve est de conserver Briey et Longwy. Il ne le croit peut-être pas lui-même, mais il l'a écrit dans son livre. D'ailleurs, depuis que le comte Czernin a déclaré qu'il ne pouvait pas s'entendre avec von Bulow et von Tirpitz, il y a une agitation contre l'Autriche et il n'est pas difficile d'en trouver les sources.

«Les Autrichiens pourraient parfaitement dire maintenant, continue-t-il, qu'ils étaient sur le point de s'arranger avec la Russie quand l'Allemagne lui envoya une déclaration de guerre. La déclaration de l'Autriche ne vint que six jours plus tard et l'Autriche dut tenir seule, beaucoup plus longtemps qu'il n'était prévu, pendant que l'Allemagne se débattait sur la Marne.

«On aurait pu conclure la paix dans la première semaine, si on avait dit aux Russes: «Nous n'avons combattu, ni vaincu le peuple russe et nous venons causer autrement qu'en conquérants; nous ne demandons rien.» Au lieu de cela, on a démembré la Russie.

«Ma croyance est, dit-il, que la paix est possible et que l'abîme qui sépare les deux groupes n'est plus si grand qu'il ne puisse être comblé autrement que par des cadavres. Cependant, cet abîme restera infranchissable si le peuple refuse de reconnaître que le monde est changé. Nous désirons ce que désire M. Wilson, dans l'intérêt même de l'humanité.

«Il nous semble, dit-il en concluant, que ce qui eut lieu en 1871 fut une erreur qui doit être revue et réparée.»

(Le Journal, 30 I 18.)

Crònica regional

Nostre estimat col·laborador i eminent novel·lista català, Sr. Alfons Maseras, ha entregat a la Societat Catalana d'Edicions un recull de narracions arbitràries intitulat *Contes a l'Atzar*, de immediata publicació. Els aimadors de les lletres pàtries esperen amb daler poder gustar aqueixa obra nova de l'acurat estilista.

* * *

Els intel·lectuals catalans en el "Foyer Français"

Després de la bella conferència donada per En Charles Garnier en el «Foyer Français» de Barcelona sobre l'obra d'Apeles Mestres, acte que, amb la lectura de magnífiques versions franceses del nostre brillant poeta, tingué un èxit

grandios, la mateixa simpàtica entitat francesa, en son plausible esforç per a fomentar l'aproximació dels pobles llatins, anuncia una sèrie de conferències donades pels notables intel·lectuals catalans, que han estat ja inaugurades pel nostre il·lustre amic l'Eugeni d'Ors, amb una interessant lectura d'algunes de ses famoses *Gloses* escrites en francès.

A aquesta conferència seguiran les que han ofert donar els nostres amics i col·laboradors En Cebrià Montoliu, Alfons Maseras i altres, de

totes les quals donarem oportunes notes en aquestes columnes.

* * *

Els num. 1 i 2 del «Magazine» titulat *D'ací d'allà* que publica la Editorial catalana S. A., representa un lloable esforç per a honorar la llengua i la cultura catalanes incorporant-les a la cultura universal. Es digne d'esser recomanada i mereix elogi aquesta publicació així com les altres de la esmentada casa editora.

Bibliographie

CONSTITUTION MONDIALE DE LA SOCIÉTÉ DES NATIONS, par Paul OTLET, Paris, Crès, Genève, Atar 1917, in 16°, 256 p. — LES PROBLÈMES INTERNATIONAUX ET LA GUERRE, par Paul OTLET, Paris, Rousseau, Genève, Kündiz 1916, in 8°, XII-593 p.

Ces deux ouvrages, dont le premier vient de paraître, se font suite, et se complètent. Ils sont consacrés à l'étude d'une même question: la Société des Nations. Dans les *Problèmes internationaux*, publié l'an dernier, l'auteur s'est efforcé d'embrasser dans leur ensemble les questions internationales que soulève la guerre.

Après avoir étudié les causes immédiates et les responsabilités, il est remonté aux causes profondes et a cherché à expliquer comment le cataclysme a pu devenir mondial; comment, par sa durée et son extension à tous les domaines de l'existence, il a constitué une immense révolution internationale.

A cette fin, l'ouvrage passe en revue les neuf catégories de facteurs de la vie mondiale: historiques, géographiques, sociaux-ethniques, économiques, culturels, moraux, juridiques, politiques. Assimilant la guerre à la maladie du corps social, l'auteur considère la paix comme sa santé, son état normal. Mais il ne voit la possibilité durable de celle-ci qu'autant qu'on admette qu'il y a une crise de croissance de la société et qu'on agisse en conséquence. Toutes les institutions, en effet, sont encore demeurées nationales, tandis qu'une partie fort importante de la vie est devenue internationale. Dès lors, les intérêts de toute nature, mal contenus dans leurs luttes devenues aiguës, donnent lieu à des conflits incessants, dont chacun peut menacer la stabilité de tout édifice mal bâti. La tâche est donc d'étudier un à un ces intérêts et de trouver des formules d'apaisement, de conciliation

et de coopération. Le monde ne saurait plus trouver la satisfaction de ses besoins et de ses aspirations en dehors d'une organisation qui ne soit plus strictement limitée aux frontières étanches des Etats. La Société des Nations, formule de cette organisation, jaillit donc spontanément du processus même de la vie. Ceux qui ignorent les faits dont la Terre a été le témoin depuis cinquante ans, ou ceux qui, volontairement, se refusent à accorder de l'importance à tout ce qui n'est pas traditionnel, peuvent encore le nier. La lecture d'un exposé objectif et général montre à quel point il faut les considérer comme les hommes d'une époque désormais résolue.

Le nouveau livre de M. Otlet vient parfaire son essai de sociologie internationale en précisant jusqu'à la rigueur des formules juridiques, la conception d'un nouvel ordre de choses. Dans *Constitution mondiale d'une Société des Nations*, il tire les conclusions pratiques de ses études antérieures. Une chartre en vingt articles énonce les bases de la nouvelle organisation. Elle est précédée d'un exposé des principes généraux et chacun de ses articles est accompagné de notes. Celles-ci les commentent, rappellent les précédents et l'historique, précisent les motifs, insistent sur les desiderata posés, montrent les alternatives des solutions. Cet ouvrage condense ainsi les exposés que l'auteur a présentés dans son cours à l'Ecole des Hautes Etudes Sociales et dans les Séances d'études de la Ligue pour une Société des Nations. Le texte même de son projet de constitution en est à sa cinquième édition. Chacune d'elles a été révisée pour tenir compte des faits nouveaux et utiliser les données de l'enquête poursuivie depuis 1914 par l'auteur. Antérieurement déjà, il avait eu à sa disposition les matériaux considérables recueillis et élaborés par l'Union des Associations internationales dont il a été l'un des fondateurs à Bruxelles.

:: Uralita ::

El mellor material
per a teulades

...
IMPERMEABLE
INCOMBUSTIBLE
ETERN
...

ROVIRALTA & C.^A
ENGINEERS

Plaça Antoni Lopez, 15, pral.-Telefon 1644 A.
Barcelona

Roviralta

MESSIDOR

REVISTA QUINZENAL

REGIONALISME
SOLIDARITAT INTERNACIONAL
IBERISME

SOSCRIPCIÓ:

Barcelona, regions ibériques i Portugal . 2'30 pts.
Eiranger, six mois 5'00 frs.

ANUNCIS:

OFICINES:

Roselló, 166-Telef. G. 791-Barcelona

CIVITAS

... REVISTA
TRIMESTRAL
ILUSTRADA

ÓRGANO DE LA SOCIEDAD CÍVICA
LA CIUDAD JARDÍN

Precios de Subscripción

ESPAÑA, UN AÑO 7 PESETAS EXTRANJERO, UN AÑO. . . . 8 FRANCOs
NÚMERO SUELTO. . . . 2 PESETAS

Los señores subscriptores que deseen recibir la Revista CIVITAS certificada, deberán abonar un suplemento de una peseta anual :: No se responde de extravíos :: Las subscripciones son por años naturales completos, pagaderas por adelantado

REDACCIÓN: UROBL, 187, TEL. 109 H : ADMINISTRACIÓN: PROVENZA, 304, TEL. 111 G

BARCELONA